

POCIESZON (117) *part praet pass pf*

pocieszony (117), [**pocieszony** (*kaszub.*)].

pocieszon (59), **pocieszony** (58).

Pierwsze o oraz e jasne. ◊ *W formach niezłożonych:* -(o)n, -ona (3) *OpecŻyw*; -óna (1) *MurzNT*.

◊ *W formach złożonych drugie o jasne.*

sg m N (praed) pocieszon (40), pocieszony (9); pocieszony *BiałKat*, *MycPrz*; pocieszon : pocieszony *BierEz* (2:1), *RejPos* (1:1), *RejZwierc* (3:1), *SkarŻyw* (1:4). ◊ *f N (praed)* pocieszona (18), pocieszona (4); -a *MurzNT*, *LubPs*, *HistRzym* (3), *RejPos* (8), *KołąkCath*; -ą *Mącz*; -a : -ą *OpecŻyw* (3:2), *RejZwierc* (1:1). ◊ *V* pocieszona (1). ◊ *pl N m pers* pocieszeni (41); -eni (5), -ęni (1) *MurzHist*, -(e)ni (35). *subst* pocieszon(e) (2). ◊ *A m pers* pocieszon(e) (1). *m pers a. subst* pocieszon(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: pocieszon od kogo (6), przez kogo (1) *HistRzym*.

Sł stp s.v. pocieszyć, *Cn*, *Linde* brak.

1. *Który przestał się smucić lub odczuwać inną przykrość, który doznał otuchy, mający nadzieję* [*w tym: by(wa)ć pocieszon(y) = przestać się smucić, nie smucić się; consolari Vulg, PolAnt (76)*] (78) : *Iozefie fynu Dáwidow/ bądź pocielfon/ a niebóy fie o marią OpecŻyw* 14, 49, 98v; *WróbŻółt* aa2v, oo2v; *RejPs* 185v; *I przetořz wewřzelkiem przekléřtwie [!] i rořpaczy pokim żyw trwac będę/ ani pociefzon być mogę MurzHist* R3, H4, G; *RejWiz* 35v; *Dořtáteczniey opiřuiie karánie Egipřłskie/ á že będą pocielfeni náwrociwřly fie ku Pánu/ gdy im będzie zellány źbáwiciel [!]. Leop Is* 19 *arg*; *Y będą zgromáđzeni w kupę iáko więźniowie do ciemnice/ á będą zámknieni iáko do táráfu/ á po niemáłym czálie zálie náwiedźeni [!] będą (marg)* *To iest będą pocielfeni. (-). BibRadz Is* 24/22; *y źálowáł fyná długi czás/ áni chciał od fynow pociefzon być BielKron* 16v, 71, 89v, 123v, 397; *RejAp* 135; *HistRzym* 26v; *RejPos* 48v, 133v [2 r.], 257, 265v, 297, 322; *RejZwierc* 140, 175v; *Iź poki iedno żyw był nie był pocielfony. MycPrz* I C; *SkarŻyw* 290; *KołąkCath* B3v; *áby fię wřzyřcy vczyli/ y wřzyřcy nápomnieni byli (marg)* ábo pocielfeni. (-). *WujNT* 1.*Cor* 14/31, *Act* 20/12, s. 623 *marg*.

pocieszon(y) z kogo [= czyjego postępowania], z czego (10): *A řtych řłow byla panna Maria pocielfoná. OpecŻyw* 49, 14; *WróbŻółt* 118/52; *pátrzał mu Alexánder pilno w oczy [...]/ á gdy widzyáł przelřpiecznego á wesořey twarzy lekarzá/ był s tego pocielfon BielKron* 124, 71v, 125, 223; *BudNT* 2.*Cor* 7/6; *KochPs* 47; *Dla tegoź bráćia iestelmy pocielfeni/ z was/ w káźdey doległóřci y vtrápieniu nářzym przez wiáre wářę WujNT* 1.*Thess* 3/7.

pocieszon(y) przez co (3): *y dufam (albo mam nadzyeyą wmyřym bodze) yze przelřz thy modliřtwy [!] báďzyelch pocyelřchon PowUrb* +v; *SeklKat* V4v; *WujNT* 1.*Thess* 3/7.

pocieszon czym (5): *LubPs* R5; *Tedy oná będąc ieřo řłowy pocielfoná dáłá mu řwoy pierřcię HistRzym* 77; *KarnNap* C3v. *Cf* »nadzieją pocieszon«, »pociechą pocieszon«.

pocieszony po czym (1): *á pocielfeni będziecie po złem/ ktore náwiodłem na Ieruřzalim BudBib Ez* 14/22.

pocieszon(y) w czym (2): *Nuź Dawid w vpadku řwym iáko był pocielfon. RejPos* 133v; *WujNT* 1.*Thess* 3/7.

W połączeniu szeregowym (1): *ábyř mogł być nie tylko řłowem Boży^m pocielfon/ przelřtrzeřon/ y náuczon: ále teź mocą Kluczy Kořcielnych KarnNap* C3v.

W przeciwstawieniach: »płakać (6), płacząc (3), być w zasmuceniu (a. smutny, a. smętny, a. zasmucony) (5), teszno [kogo] (jest), być zatrudnion i utrapion, prześladowanie cierpieć ... być pocieszon(y)« (17): *OpecŻyw* 29, 42; W tym pieniu prorokuie iako lud krzełciaóski miał prześladowanie cirpieć/ á iako zawždy miał być pocieszon. *WróbŻolt* R8; *MurzNT Matth* 2/18; *LubPs H marg*, ee6; Błogofławieni ci ktorzy fą w zalmuceniu: ábowiem oni będą poćiefzeni. *Leop Matth* 5/5; przetho ich było tefzno/ áz gdy go vyrzeli byli poćiefzeni *BielKron* 250; *HistRzym* 31, 77v; Rachel płącząc fynow fwoich/ y nie mogła być pociefzoná/ widzząc iż ich iuz nie máłz. *RejPos* 25v, 26v, 81, 263v; *RejZwierc* 139v; *KolakSzczeńł* B2; *WujNT Matth* 5/5.

W charakterystycznych połączeniach: *pocieszon hojnie, mało, nie po mało, po części; pocieszon słowem (bożym) (3); pocieszon po złem; pocieszon przez modlitwę, przez słowo boże, przez wiarę; pocieszon w doległości, w upadku, w utraeniu; pocieszon z łaski, ze słow.*

Wyrażenia: »nadzieją pocieszon« (1): Pátrż iáko nádzieią ieft dziwnie pociefzoná oná fwiętha pánná mátká człowieceńłtwá Páná náłzego/ iż fie zówny tego nádziewála/ iż tho pewnie s czáfem ná fwiát przypásć miało *RejZwierc* 129.

»pociechą pocieszon« (1): poćiefzył nas przyściem Tytowym. A nie tylko przyściem iego/ ále y poćiechą/ ktorą poćiefzon [*in consolatione qua consolatus est*] z was *BudNT 2.Cor* 1/6.

»pocieszon w prósbach« (1): gdi [*prorokini Anna*] była pociefzoná w prósbach fwoich/ iákoć opowieda á woła ná cię/ o tym miłofierdzyu y o tey frogości Páná twoiego *RejPos* 262.

Szeregi: »pocieszon(y) a (i) nasyccon(y) sprawiedliwości« (2): ktorzy fą wćifnieni w fprawiedliwości fwoiey/ á znofzą to fkromnie od Páná fwoiego/ wżytko poruczáiác fwiętey opiece iego/ iż pewnie będą pociefzeni á náfyceni fprawiedliwości fwoiey. *RejPos* 265v; *RejZwierc* 140.

»wysłuchan i pocieszon« (2): *BibRadz 4.Reg* 22 arg; Wżywał go y łotr ná krzyżu/ y prosił/ áby nań pomniał/ gdy by przyzedł do Krolełtwá fwego/ y wysłuchan/ y poćiefzon/ był od niego. *BiałKaz* G2.

W *przen* (6) : Tákżeć też fmeńney myfli kiedy przetrwa trwogi/ Więcey bywa pociefzon on iey fráfunk frogi. *RejWiz* 35.

Fraza: »jest (a. bywa, a. może być) pocieszona(-e) dusza, myśl, serce, sąmnienie« [*szyk zmienny*] (2:1:1:1): *OpecŻyw* 163v; Trzecia [*spowiedź*] bywa przed flugą kościelnym to ieft przed kaplanem/ prziktorey wątpliwe famnienia á grzechy obciążone bywaią przes slowo boże pociefzone *SeklKat* V4v; A nye mogła dułzá moyá nigdy być pocyefzoná/ Iedno tym iż iey nádzeyé w Pánu ieft położoná *LubPs* R5; *RejZwierc* 155; áby poćiefzone były fercá ich/ fpoiwfzy fię w miłości *WujNT Col* 2/2.

2. *Uradowany, ucieszony; też: nagrodzony* [*w tym: być pocieszon(y) = (u)cieszyć się; exsultari Vulg; gaudium percipere Mącz; consolari JanStat* (32)] (37) : *OpecŻyw* 166v; *LibLeg* 10/114; Pátrzayże iáko go ci máło doćifkáli prósbami fwemi/ á iáko byli iefzcze hoiniey pociefzeni/ niżliby byli fobie nalepiey vprosić vmieli. *RejPos* 46, [36]; *Mącz* 142d; *SkarŻyw* 99, 502; *MWilKHist* A3; [CHriftus Zmiartwich wftal ieft/ Wieczny zywoť nam dal ieft/ Tego fie iufz wielefmy [!]/ Iz pociefzeni iefmy/ Kyrieleis. *Krofej E*].

pocieszon(y) z czego (19): *BierEz* C4v, D4v, K4v; Tedy więcey bédziefs pociefson z modlitwy nábożné/ niżli f potrawy rołkofné. Tedy więcey fie bédziefs radowál z zachowaného milczeniá/ niżli

z długiego gądania. *OpecŻyw* [192], 16; *LibLeg* 8/132v; Był pociefzon nieprzyaciel z máły porażki *BielKron* 339v, 299v, 399v, 459v; *RejPos* [36], 110v; *BiałKat* 121; A wżák zacni Ruřacy pociefzeni s tego/ Iż ták zacną ołobę máią między łobą *PaprPan* K4v; *SkarŻyw* 183, 508; *StrykKron* 442; *ActReg* 54, 158.

pocieszon przez co (1): gdy Tymoteus kxiążę Athenkie v Platona wieczerał, á przez to barzo pociefzon był *BielŻyw* 80.

pocieszony czym (6): Zálmuçą fie Narody/ á połękáią fie cud twoich ktorzy ná gránicách mieřkáią: wychadzánem iutrzennem y wieczornem poćieffone vczyniż [*delectabis*]. *Leop Ps* 64/9, *3Esdr* 9/55; *SkarŻyw* 202; ABy obfitřą łáfką byli od nas obyvátele królestwá poćiefzeni/ [...] obiecuiemy [...] *SarnStat* 66; ABy mężowie dobréy ławy y řprawiedliwie żywiący ołobliwá řwobodą y opátrzeniem między inémi nářzými wiáry godnémi byli poćiefzeni/ vřtáwiami [...] *SarnStat* 701, 886.

W przeciwstawieniach: »być w nieszczęściu, ucirpieć, zaburzyć ani zatroskać się ... być pocieszon(y)« (3): Będziefzli thy gdzie poćiefzon/ tám fie ia z tobą vciefzę: á będziefzli gdzie w nieszczęściu/ to nieszczęście lekcey mi będzie z tobą ćierpieć *HistRzym* 15v; *RejPos* [36], 321v.

W charakterystycznych połączeniach: *pocieszon barzo* (6), *hojnie* (2), *nie po mału, (barzo) wielce* (4); *pocieszon z modlitwy nabożne, z potrawy rozkoszne, z zwrocenia [czyjego]*; *pocieszon obfitą łaską* (2), *osobliwą swobodą i opatrzeniem*.

Szereg: »weselić się a być pocieszony« (1): wefelcie fie a bądzcie s tego poćieffeni wřfytcy krzeřcianij *OpecŻyw* 16.

Przen (1) : Y ty rościągniona ziemi Ráduy fie z mieřkáńczy řwemi Spieway Lithwo ozdobiona/ Spieway Polřko poćiefzona *KmitaPsal* A3.

3. Złagodzony, uśmierzony (1) :

Szereg: »pocieszony albo ulżony« (1): Vix consolabilis dolor, Zaledwie może być pociefzona álbo vlżona boleść. *Mącz* 400b.

4. *Obdarzony w sensie materialnym, wzbogacony [być pocieszon = wzbogacić się]* (1) : á oni nędznicy z oblężenia onego pobráli wřzytki łupy řpiże y bogáctwá iego/ á byli hojnie pociefzeni. *RejZwierc* 200v.

Synonimy: 2. *rozweselony, uradowany, uweselony*; 3. *uspokojony, uśmierzony*; 4. *nagrodzony, obdarowany, ubogacony*.

Cf **POCIESZYĆ**